

tiedoksi

Journalismi, julkinen sfääri ja seminaari kriisimaassa

Dubrovnin Inter-University Centressä jatkettiin vuoden tauon jälkeen journalismitutkimuksen seminaareja, nyt kutsuseminaarin muotoisena. Peter Dahlgrenin ja Colin Sparksin tekemä pohjatyo oli onnistunut hyvin: paikalle kokoontui 8.-12.5. väliseksi ajaksi 29 tutkijaa 10 maasta, ja paperien luonteesta oli käyty kirjeenvaihtoa jotta seminaarista tulisi jotenkin koherentti.

Seminaarin teema oli lähes mahtailvan laaja: *Journalism and the Public Sphere in the New Media Age*. Kuitenkaan se ei siis osoittautunut hedelmättömän laajaksi.

Muuttuuko journalismi sitten "uutena tiedotusvälineiden aikana" täysin? Torsten Thurén (Tukholma) pohti tavallaan tätä ongelmaa kysyessään, eikö journalistin roolista tule yhä mahdollisempi. Miten kertoa esim. tieteestä, "passiivisesti" raportoiden vai ylikriittiseksi Besserwisseriksi asettuen? Hyvää vastausta ei löydetty, mutta ainakaan journalismin kaikista klassisista hyveistä Thurén ei halunnut luopua.

Journalismia ja julkisuutta yhdistettiin papereissa eri tavoin, James Curran Ison Britannian lehdistön kehitysvaiheiden, Hanno Hardt ylimalkaan journalismin kehitysvaiheiden ja Karol Jakubowicz (Varsova) Puolan mutkikkaan julkisuustilanteen kautta. Todd Gitlin alkoon unohtuko: hänen aiheenaan oli journalismi ja Yhdysvaltain politiikan kahdentuminen. Habermasin julkisuusteoria oli melkoisessa kunniaassa ja hänen väitöskirjansa ajatuskulkujen katsottiin paljolti todentuneen. Negt-Kluge ym. vaihtoehdot saivat osakseen yllättävän vähän huomiota.

Totta kai postmodernin teemat tulivat esiin, toisin kuin aiemmissa Dubrovnin seminaareissa. Jan Ekecrantzista (Tukholma) oli vaikea saada selvää; ilmeisesti hän ironisoi väittäessään että todellisuus on muuttunut pelkäksi kertomukseksi. Esimerkkejä symbolien ja toisten symbolien yhteispeleistä riitti: Ian Connellin aiheena oli populaarilehdistön ja tv:n suhteet Isovsa Britanniaassa, ja Mary Mander (Pennsylvania) avasi postmoderniin näkökulmia jotka ehkä suomalaisessa keskustelussa olisivat ylivoimaisia, vai olisivatkohan?

Ns. yleisötutkijoita edusti oikeastaan vain Klaus Bruhn Jensen, joka oli kirjoittanut paperinsa yhdessä Ann N. Criglerin (Etelä-Kalifornia) kanssa. Suullisessa johdatuksessaan Jensen tiivistä sanottavansa seuraavaksi: on kahdet tv-uutiset, ne jotka toimittajat tekevät ja ne jotka katsojat itselleen työstävät. Idea ei ole uusi, mutta Jensenin lähestymistavat ja aineistot kokevat jatkuvaa uudistumista.

Olen jo ehdottanut tämän lehden toimitukselle, että tilan sen salliessa julkaisisimme Jakubowiczin, Jensenin ja Manderin paperit.

Vielä sananen Dubrovnikista. Ruokapaikat olivat yllättävän tyhjiä ja hovimestarit houkuttelivat ohikulkijoita asiakkaiksi päällekkäyvästi. Visakorttien kuvat olivat hävinneet ikkunoista tai sitten leimauskone sattui olemaan rikki. Ts. yritykset haluavat saada rahansa heti eikä jälkikäteen huonompina dinaareina. Jugoslavian inflaatio laukkaa tuhannen (!) prosentin vuosivauhtia, kahvikupin nimellishinta seminaaripaikalla oli 2.000 dinaaria ja torstaina rahaa vaihtanut sai havaita kurssin olevan paremman eli dinaarin arvottomamman kuin se oli ollut maanantaina.

Irrelevanttiako tässä jutussa? Ei. Jugoslavian taloudellinen ja poliittinen kriisi ei voi olla koskettamatta maan journalismia ja sitä tietä se hiipi mukaan myös isäntämaan edustajien papereihin.

Seuraava seminaari pidetään ensi toukokuun toisella viikolla.

Perti Hemánus

Havaintoja ICA:n vuosikokouksesta

International Communication Association ICA:n vuosikokous pidettiin 25-29 toukokuuta San Franciscossa. Poikkeuksellisen mielenkiintoisen konferenssin yleisaiheena oli vertaileva tutkimus, "comparatively speaking." Yleisistunnoissa ja työryhmissä kävi ilmi, että eri koulukuntien näkemykset ovat siinä määrin muuttuneita, että Jay G. Blumler arvioikin monien entisten neo-marxilaisten nykyisin olevan neo-liberaaleja ja entisten neo-liberaalien tutkivan nyt kiinnostuksella rakenteita.

Meksikolainen Jose Ruben Jara totesikin, että kaikki on nyt "sekaisin" ja että kun neo-strukturalistit ovat neo-

liberaaleja ja neo-funktionalisteja niin hän on lähinnä "neo-confused." Tästä lausahduksesta muodostin sitten omassa puheenvuorossani alan tilaa kuvaavan määritelmän konfusionismista, eräänlaisesta hämmennyksen tilasta, jossa tiedotustutkimuksen alalla eletään niinkuin maailmassa vähän yleisemminkin.

Kulttuurien välisen ja kehitysviestinnän jaoston työryhmässä "peace, communications and the media" minua pyydettiin kommentoimaan John Downingin, Colleen Roachin, Herbert Schillerin, Annabelle Sreberny-Mohammadin ja Ali Mohammadin papereita. Niissä käsiteltiin lähinnä kylmän sodan päättymistä ja tiedotusvälineitä, glasnostia sekä islamilaista mobilisaatiota ja demobilisaatiota.

Roach esitteli 1988 perustetun EXPRO:n (Exploratory project on the conditions of peace) toimintaa, Mohammadin pariskunta Khomeinin Salman Rushdielle langettaman kuolemantuomion julkisuutta ja Schiller esitteli uuden kirjansa ja arvosteli voimakkaasti UNESCO:n nykyistä johtoa. Syyinä oli lähinnä UNESCO:n päätös olla julkaisematta kolmen amerikkalaistutkijan kirjaa Yhdysvaltojen ja UNESCO:n suhteista, jonka edellinen pääjohtaja oli antanut heille tehtäväksi.

Kun Suomessakin on jo Sanomalehtimieheissä (26.6.) ehditty arvostella UNESCOa kyseisestä asiasta "sensorina" voitaneen tehdä pieni sivuhyppäys ja pohtia missä UNESCO:n ongelmat todella ovat. Kun nyt Neuvostoliittokin on ilmoittanut kannattavansa tietojen vapaata kulkua, free flow -ajatusta, ollaan ilmeisesti siirtymässä uuteen aikakauteen, jota vanhan ajattelun radikaaleimmat tutkijat eivät ehkä halua huomata. Hallitusten välisen järjestön ja vapaan akateemisen yhteisön välillä on oleellisia eroja.

Muutama viikko ICA:n konferenssin jälkeen tapasin sekä UNESCO:n nykyisen että entisen pääjohtajan järjestön kokouksessa Afrikassa, jonka aiheena oli "Peace in the minds of men". Sillä välillä ehtivät tapahtua Kiinan väkivaltaisuuDET, jotka oleellisella tavalla koskettavat yliopistomaailmaa ja tiedonvälitystä eli UNESCO:n toimialoja. Sen enempää istuva pääjohtaja kuin vapaa professorina esiintynyt entinen pääjohtajakkaan ei viittannut sanallakaan Kiinan tapahtumiin, mikä osoittaa UNESCO:n rajallisuuden. UNESCO:n deklaraatioita ja rauhankasvatusohjelmaa uhkaa sama kohtalo kuin mitä Kansainliiton deklaraatio historian opetuksesta koki vuonna 1937. Julistus jäi pienten maiden harrastukseksi, sillä yksikään suurvalta ei siitä välittänyt ja totalitaariset valtiot suhtautuivat siihen suorastaan vihamielisesti.

ICA:n runsaasta kokousannista on vaikea poimia erilleen yksittäisiä esitelmiä. Erityisen maininnan ansaitsee

Hawaiin yliopistoon ryhmittynyt kommunikaatio- ja rauhantutkimuksen ryhmä, jonka näkyvinä niminä esiintyivät mm. Johan Galtung, Majid Tehranian, Fumiko Nishimura ja Andrew Arno.

Tehranian jatkoi aikaisempia teoriakehityksiään modernisaatio- ja riippuvuuslukupolun vaihtoehdoksi. Hänen esittämänsä "yhteisöllinen" (communitarian) tarkastelutapa perustuu teollisissa länsimaissa esiintyviin kansalaisoikeus-, rauhan-, ympäristö-, ja naisasialiikkeisiin, itäisiin vapautumisliikkeisiin sekä kolmannen maailman vapautusliikkeisiin. Kaikki nämä liikehdinnät korostavat yhteisöllisiä arvoja, jota Tehranian on toisessa yhteydessä kutsunut "tribalisoitumiseksi" (InterMedia May 1988), erotukseksi modernisaation korostamasta "vapaudesta" ja riippuvuuslukupolun korostamasta "tasa-arvosta." Yhteisöllinen strategia korostaa mm. ekologisia arvoja, osallistuvaa demokratiaa, samoin kuin henkistä ja hengellistä vapautta. Mutta sekin on altis nykymaailmassa vallitsevalle totalitarismin vaaralle.

Tehranian huomauttaa, että varsinkin kehitysmaissa suuret tiedotusvälineet (kansallinen lehdistö, yleisradio, satelliitit, tietokoneet) ovat yleensä hallitusten valvonnassa, mutta alkuperäiset viestintäverkostot (temppelet, kirkko ja moskeija) samoin kuin pienet tiedotusvälineet (transistoriradiot, kopiokoneet, kasettinauhurit, monistuskone sekä traditionaaliset viestintäverkostot) ovat kansalaisliikkeiden ja järjestöjen hallussa. Tällaisissa olosuhteissa on syntynyt dualistisia viestintärakenteita rinnan dualististen talous-, poliittisten ja kulttuurirakenteiden kanssa. Kärjistyneet yhteiskunnalliset tilanteet, kuten Iranissa, Filippiineillä, Keski-Amerikassa ja Etelä-Afrikassa, ovat asettaneet toisen tiedonvälitysjärjestelmän toista vastaan.

Arno pohti paperissaan, että Kiinan opiskelijamienlensoituksilla pyrittiin vaikuttamaan kansainväliseen politiikkaan nimenomaan viestinnän avulla. Nishimura pohti japanilaisten omaksumaa imagoa itsestään ja muista ja totesi ongelmaksi mm. sen, ettei tuo imago aina ole tulosta omasta ajattelusta. Siksi se on epävakaa ja vaarallista.

Suomi tuli kokouksessa eri tavoin esille. ICA:n puitteissa monin tavoin ansioitunut Osmo A. Wiio esiintyi organisaatioviestinnän jaostossa ja Risto Volanen sekä Ritva Levo-Henriksson esittelivät suomalaista yleisradiotoimintaa. Samasta aiheesta esitti paperin myös Leonard J. Barchak yhdessä Joseph W. Sladen kanssa. Paperissa esitettiin hyvin mielenkiintoinen ja kriittinen arvio Yleisradion nk. "Revon kaudesta", sen teoreettisten perusteiden virheistä ja käytännön sovellutusten epäonnistumisesta. Paperissa annetaan myös liiankin keskeinen osa suomalaiselle viestintäpolitiikalle uuden kan-

Talousjournalismin kritiikkiseminaari

Tampere 24.11.1989

Talousjournalismi ja taloudellinen valta. Mikä on taloudellisen vallan luonne nykypäivän Suomessa, miten se näyttäytyy julkisuudessa? Miten talousjournalismi osallistuu taloudellisen vallan käyttöön? Onko taloudellisen vallan kritiikki mahdollista – Suomessa ja suomalaisessa talousjournalismissa?

Onko taloudella yhteyttä ihmisten arkipäivään? Voisiko talousjournalismi tehdä jotakin talouden arkipäiväistämiseksi?

Talousjournalismi ja yhteiskunta. Määrittelevätkö ekonomistit ja journalistit talouden liian kapeasti? Onko ympäristönsuojelu taloutta?

Seminaarin aika ja paikka:

Tampereen yliopisto, Attilan kiinteistö, 1s. B 661. Klo 10.30-17.00

Järjestäjät:

Tiedotusopillinen Yhdistys TOY r.y. ja Tampereen Yliopiston Täydennyskoulutuskeskus (TYT)

Ohjelma:

Seminaaria varten koottu talousjournalismin kritiikkiryhmä valmistelee pohja-aineiston, joka jaetaan etukäteen osanottajien käyttöön. Aineistosta pyydetään kommentteja toimittajilta, tutkijoilta ja taloudellisen vallan käyttäjiltä. Alustuksissa käsitellään talousjournalismin kehitystä Suomessa, taloudellisen vallan luonnetta ja talouden julkisuutta. Seminaari muodostaa päätöspäivän TYT:n kurssissa "Yleistömittajien taloustieto".

Kohderyhmä:

Seminaari on tarkoitettu kaikille taloudesta ja talousjournalismista kiinnostuneille. Erityiset kohderyhmät: toimittajat, tiedotusalan tutkijat, taloustieteilijät, poliittiset päätöksentekijät, muut taloudellisen vallan käyttäjät.

Ilmoittautuminen:

Ilmoittautumiset TYT:een 1.11.1989 mennessä hakulomakkeella tai puhelimitse. Osoite: Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus (TYT), PI 607, 33101 Tampere. Puhelin: 931-156936.

Tiedustelut:

Taisto Hujanen, Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, PI 607, 33101 Tampere. Puh. 931-156299.

sainvälisen tiedotusjärjestyksen kehittämisessä perustuen lähinnä presidentti Kekkonen Tampereella 1973 pitämään puheeseen.

Kuten aikaisemminkin, kokouksessa oli myös yhteinen ICA/IAMCR istunto, jossa puhetta johti Hamid Mowlana ja alustajina toimivat tunnetut pohjois- ja eteläamerikkalaiset, eurooppalaiset ja japanilaiset tutkijat.

Eurooppalaisuus tuli muuten uudella tavalla esille sekä yleisradiotoimintaa että telekommunikaatiota käsitellessä työryhmissä. Unkarilainen Tamas Terestyeni osoitti, että tiedotusolot Unkarissa ovat viimeksi kulu- neen vuoden aikana muuttuneet enemmän kuin kymmen- tien vuosien aikana aikaisemmin. Tunnetut länsi- eurooppalaiset tutkijat oli pantu alustamaan aiheesta "the politicization of broadcasting policy in Europe." Vaikka tutkijat aihetta käsitellessään totesivat yleisra- diotoiminnan "aina olleen poliittista Euroopassa", he ei- vät katsoe edes mainitsemisen arvoiseksi Euroopan yhteisön ja Euroopan Neuvoston laatimia direktiivejä. Vaikutti siltä, että amerikkalaiset kollegat tajusivat aina- kin käytäväkeskusteluissa paremmin, mistä Euroopassa oikein on kysymys.

Tärkeistä esityksistä kannattaa vielä mainita esim. George Gerbnerin johtama maailman televisiota käsi- tellyt työryhmä sekä Karl Erik Rosengrenin johdolla vertailevia aikasarjoja pohtinut paneeli.

Tällaiseen mammuttimaiseen konferenssiin mahtuu tietysti vielä paljon muuta. Lyhyen yhteenvedon tekemi- nen on siksi lähes mahdotonta. Kiinnostava on se jo en- simmäisessä yleisistunnossa tehty havainto, että vertai- levassa tutkimuksessa ei enää pitäisi käyttää yksikköinä maita vaan kulttuureita. Tällä havainnolla on varsin sy- vällinen metodologinen merkitys.

ICA:n seuraava vuosikokous pidetään kesäkuun 24- 29 päivinä 1990 Dublinissa, Irlannissa, jolloin konferen- siaiheena on "Communication and Equality."

Tapio Varis

SCS:n innostava konferenssi

Yhdysvaltain elokuvatutkijoiden seuran Society for Ci- nema Studiesin vuosikonferenssi pidettiin 13.-16.4. Io- wa Cityssä, Iowassa. Vaikka kaupunki on USA:n mitta- kaavassa pieni, asukkaita siinä kuin Jyväskylässä, sen yli-

opisto on Helsingin yliopiston kokoinen (noin 30.000 opiskelijaa). University of Iowa on pitkään ollut tunnet- tu elokuvatutkimuksestaan. Vanhemman polven eloku- vatutkija Richard Dyer MacCann (toim. *Film: A Mon- tage of Theories*, 1966) oli siellä professorina 1970-luvul- le ja hänen jälkeensä virkaa on hoitanut *The Major Film Theories* -kirjasta tuttu Dudley Andrew. Maininnan an- saitsee Iowa Cityssä sijaitseva tiedotusopin laitoskin, jossa työskentelee mm. Hanno Hardt.

Society for Cinema Studiesin kokoukseen otti osaa noin 400 henkilöä, pääasiassa SCS:n yhdysvaltalaisia jä- seniä. Mukana oli silti vakiintuneen tavan mukaan myös vierailijoita ja SCS:n jäseniä Yhdysvaltojen ulkopuo- lelta. Näiden joukossa olivat mm. Ben Brewster, joka aika- naan myös käansi ahkerasti Althusseria, ja Réda Bens- maïa, joka johtaa Pariisissa sijaitsevaa yhdysvaltalaista "etäyliopistoa" Le centre parisien d'études critiques'ia. Suomesta kokoukseen osallistui Tarmo Malmberg ja Jukka Sihvonen.

Konferenssi oli jakaantunut lukuisiin työryhmiin, jois- sa kuultiin liki pari sataa esitystä. Tekstitutkimuksen li- säksi aiheet ulottuivat esimerkiksi elokuvan sosiaalishi- toriaan, ja elokuvan lisäksi käsiteltiin myös videota ja te- levisiota. Vaikka vuonna 1959 perustettu SCS on nimen- sä mukaisesti elokuvatutkijoiden yhteenliittymä, paineet sen sisällä ovat kasvaneet alan laajentamiseksi yhä enemmän television ja videon suuntaan.

Kokouksen ehkä mielenkiintoisin tai oireellisin työ- ryhmä käsitteli kognitiotieteen ja elokuvatutkimuksen (tai eurooppalaisittain: elokuvatieteen) suhteita. Kun esitykset oli kuultu David Bordwellin johtaessa puhetta, pomppasi takarivissä istunut Dana Polan pystyyn ja pe- näsi kognitioeteoreettisen tutkimuksen poliittista rele- vanssia. Kysymys ei ollut kokouksessa satunnainen. Se toi vain pintaan sen jännitteen, joka viime vuosina on ky- tenyt yhdysvaltalaisessa elokuvatutkimuksessa. Lisä-är- sykkeenä toimi varmaan myös työryhmässä esiintynyt Noël Carroll, jonka käsistä ilmestyi viime vuonna *Mysti- fying Movies*, varsinainen *livre maudit*, elokuvatutkimuk- sen marxo-psyko-semioottisen *establishmentin* perus- teiden lyttyynlyönti.

Välikohtaus oli oireellinen ei ainoastaan SCS:n ko- koukselle, vaan ilmeisesti yhdysvaltalaiselle aktiiviselle elokuvatutkimukselle laajemminkin. Nimittäin USA:n elokuva- ja osin televisio- ja videotutkimuksenkin kriiti- tinen kärki ei tunnu suinkaan kuluttavan voimiaan sen todistamiseksi, että jälkimodernissa maailmassa kaikki yhteiskunnan muuttamiseen tähtäävä toiminta on jollei mahdotonta niin ainakin mieleöntä. Päinvastoin SCS:n kokouksen varsinaisista esitelmistä – mutta myös aka- teemista urakehitystä, naistutkijoiden asemaa ja eloku-

vatieteen opetuksen pedagogisia kysymyksiä käsitelleistä työryhmistä – huokui sellaista säpinää, jota meillä tapasi viimeksi nykyään niin paljon parjattulla 1970-luvulla. Onko tämä osoitus siitä, että jenkit jälkimodernisminsa keskellä ovat meitä jäljessä – vai meitä edellä?!

1980-luvun kuluessa yhdysvaltalainen elokuvatutkimus onkin sekä piristynyt että vakiintunut tavalla, joka on kadehdittava ei ainoastaan pohjoiseurooppalaisesta, vaan koko Vanhan mantereen näkökulmasta. Tämä näkyy tutkimuksen sekä laadussa että määrässä. Siksi ei ole ihme, että alan oikeastaan ainoa kansainvälinen, sekä englanniksi että ranskaksi julkaiseva, journali *Iris* on vuoden alussa siirtänyt toimituksensa Pariisista Iowa Cityyn.

SCS:n seuraava konferenssi on ensi toukokuun lopulla Washingtonissa. Siitä tai SCS:stä muuten kiinnostunut voi ottaa yhteyttä seuran sihteeriin apulaisprofessori David Desseriin, Unit for Cinema Studies, University of Illinois, 2111 FLB/707 S. Mathews, Urbana, IL 61801, USA.

Tarmo Malmberg

Pohjoismainen tiedotustutkimuksen bibliografia 1988

NORDICOM. Bibliography of Nordic Mass Communication Literature 1988. Document list + Index. Århus, Nordic Documentation Center for Mass Communication Research, 1989. 230 s. Hinta laitoksille 40 Dkr, yksityishenkilöille 25 Dkr. Julkaisuja myy: NORDICOM, Statsbiblioteket, Universitetsparken, DK-8000 Århus C.

Pohjoismainen tiedotustutkimuksen bibliografia on ilmestynyt vuodesta 1975 lähtien. Nyt ilmestyneessä, vuoden 1988 kirjallisuuden bibliografiassa on n. 1600 viitettä.

Bibliografia kattaa kirjat, sarjajulkaisut, aikakauslehtiartikkelit, pro gradu -tasoiset ja sitä laajemmat opinnyt sekä julkaisemattomia tieteellisiä esitelmiä. Bibliografia on järjestetty maittain, joten sen avulla voi saada yleiskuvan kunkin Pohjoismaan tiedotustutkimuksesta. Kustakin julkaisusta on kirjoitettu lyhyt tiivis-

telmä ruotsiksi, norjaksi tai tanskaksi (tai englanniksi mikäli julkaisu on ilmestynyt muulla kuin pohjoismaisella kielellä). Sen lisäksi julkaisujen sisältöä on kuvattu englanninkielisin asiasanoin.

Bibliografia käsittää julkaisuluettelon ja erillisen hakemisto-osan, jossa on asia-, tekijä- ja julkaisijalaitoshakemistot.

Bibliografia on myös tietokantana, joka sisältää aineiston vuodesta 1975 lähtien, yhteensä n. 15.000 viitettä. NCOM-tietokannan käyttöoikeuden saa osoitteesta DC Host Centre, Retorvej 8, DK-2500 Valby, Köpenhamn. Tietokanta on kuitenkin siirtymässä vuoden 1989/90 aikana Århusiin Statsbibliotektiin, jossa myös NORDICOM sihteeristö sijaitsee (osoite: NORDICOM, Statsbiblioteket, Universitetsparken, DK-8000 Århus C).

Pohjoismaista tiedotustutkimusta voi seurata myös NORDICOMin julkaisemien tiedotuslehtien NORDICOM-Informationin ja The NORDICOM Review'n avulla. Edellinen ilmestyy neljästi ja jälkimmäinen kahdesti vuodessa. Pääosin aineisto on samaa, mutta englanninkieliseen, lähinnä Pohjoismaiden ulkopuolisille lukijoille tarkoitettuun lehteen on valikoitu aineistoa, jonka on arveltu kiinnostavan erityisesti tätä lukijakuntaa. Lehdissä on pääosin kirja-arvosteluja, tutkimusprojektiesittelyjä, uuden kirjallisuuden luetteloita ym. tiedotusaineistoa, mutta myös tieteellisiä artikkeleita julkaistaan. Lehdet voi tilata ilmaiseksi osoitteesta: NORDICOM. Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet, Box 5048, S-40221 Göteborg, Sverige.

NORDICOMista ja sen julkaisuista saa lisätietoja myös NORDICOMin Suomen keskukselta (puh. 931-157045).

IMA on uusi viestinnän tietokanta

Helsingin kauppakorkeakoulun HELECON-tietokannat ovat saaneet uuden jäsenen, IMA-tietokannan, jonka aihealueita ovat viestintä, tiedotusvälineet, TV, radio ja semiotiikka.

Ennestään on olemassa vain muutamia online-tietokantoja viestinnän, tiedotusvälineiden ja semiotiikan alalta:

- VIEST-tietokanta, joka on osana kotimaisten artikkeleiden ja erikoisbibliografioiden KATI-tietokantaa. Vastaa Suomalaisen tiedotustutkimuksen bibliografiaa vuodesta 1985 alkaen. Sisältää kirjoja, sarjajulkaisuja, aikakauslehtiartikkeleita, opinnäytteitä.
- NCOM. Pohjoismainen tiedotustutkimuksen kirjallisuusviitetietokanta. Vastaa julkaisua NOR-DICOM. Bibliography of Nordic Mass Communication Literature vuodesta 1975 alkaen. Sisältää kirjoja, sarjajulkaisuja, aikakauslehtiartikkeleita, opinnäytteitä.
- BADICOM/IST-Informatheque. Sisältää materiaalia ranskankielisistä lehdistä.

Muita tiedotusopin kannalta relevantteja tietokantoja on esitelty luettelossa Tiedotusoppia kirjastoissa ja tietokannoissa: luettelo kirjastoista, kausijulkaisuista ja tietokannoista. Toim. Maija Jussilainen. (Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos, julkaisuja, Sarja E 5/1985).

Uuden IMA-tietokannan tuottaja on Helsingin kaupporkeakoulu. Tietokantaan seurataan 21 alalla mainittua länsieurooppalaista lehteä, joissa käsitellään viestintäteoriaa, semiotikkaa, mediahallintoa, tiedotusvälineitä (TV, radio, kaapelit, satelliitit jne). Tietokannan koko materiaali on englannin kielellä ja se kattaa vuodet 1987-1988.

Tietokanta sisältää tällä hetkellä n. 1200 viitettä, vuosikasvu on 1200 viitettä. Viitteistä tulostuu otsikko, tekijän nimi, hakusanat, lehden nimi ja tiivistelmä. Tietokannan hinta on 1000 mk/vuosi (1989). Lisätietoja antavat Henri Broms, Kyllikki Ruokonen ja Marja Pirilä, Helsingin kaupporkeakoulun kirjasto, Runeberginkatu 22-24, 00100 Helsinki, puh. 90-43131, fax 90-4313539.

IMAn seurattavat lehdet: Billboard, Broadcast, Business Week, Channels of Communication, Critical Studies in Mass Communication, EBU Review, ESA Bulletin, European Journal of Communication, Futures, Global Communication, Human Communication Research, Information Economics & Policy, Intermedia, Invision, Journal of Broadcasting, Journal of Communication, Media Cultures & Society, Media Perspektiven, New Media Markets, Satellite Communication, Screen digest, Semiotic inquiry—Recherches Semiotiques, Semiotica, Telecommunications Policy, Trudy po znakovym sistemam, TV World, World Broadcasting News.

SETS:ssä tapahtuu

Dos. Tarmo Malmberg (Tampere) jatkaa 1989-90 Suomen Elokuvatutkimuksen Seuran puheenjohtajana. Vapupuheenjohtajana on edelleen Tuike Alitalo (Turku), sihteerinä Martti Lahti (Turku) ja taloudenhoitajana Ywe Jalander (Helsinki). Muina hallituksen jäseninä ovat Eila Anttila (Helsinki), Anu Koivunen (Turku), Matti Lukkarila (Oulu), Sakari Toiviainen (Helsinki) ja Jarmo Valkola (Jyväskylä).

Kuluvan toimintavuoden aikana seuran tarkoituksena on jatkaa kansainvälisten suhteiden luomista. SETS hakee jäsenyyttä yhdysvaltalaisessa Society for Cinema Studiesissa, joka on alan laajin kansainvälisesti suuntautunut järjestö. Tarkoituksena on myös kutsua Friedrich Knilli luennoimaan Suomeen. Länsi-Berliinin Technische Universitätissa pitkään vaikuttanut Knilli on joukkoviestintien – elokuvan, radion ja television – semiotiikan uranuurtajia Liittotasavallassa. Hän julkaisi jo vuonna 1971 yhdessä Erwin Reissin kanssa elokuva- ja televisioanalyysia käsittelevän teoksen.

Puheviestintä sai tieteellisen yhdistyksen

Puheviestintä on kehittynyt omaksi opetus- ja tutkimusalakseen Pohjoismaista vain Suomessa. Alan kehittämistä varten on viime keväänä perustettu yhdistys nimeltä Prologos, jonka kotipaikka on Jyväskylä.

Prologosin tarkoituksena on vaalia ja kehittää suomalaista puhekulttuuria sekä edistää puhumisen tutkimusta ja opetusta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys muun muassa osallistuu kansallisten ja kansainvälisten kongressien ja seminaarien järjestämiseen, pitää yhteyksiä koti- ja ulkomaisiin puhealan järjestöihin ja laitoksiin sekä tutkijoihin ja opettajiin. Prologos tiedottaa alan tutkimus- ja julkaisutoiminnasta sekä kansainvälisistä tapahtumista, seuraa puhealaan liittyvää yhteiskunnallista päätöksentekoa ja osallistuu siitä käytävään keskusteluun.

Prologosin puheenjohtajaksi valittiin vt. prof. Aino Sallinen-Kuparinen Jyväskylän yliopistosta. Muut joh-

tokunnan jäsenet ovat seuraavat: lehtori Timo Leino (Tampereen yliopisto), lehtori Kaj Syrjänen (Tampereen yliopisto), päätoim. tuntiop. Merja Niemi (Jyväskylän yliopisto), lehtori Maarit Valo (Jyväskylän yliopisto), lehtori Kati Parviainen (Helsingin yliopisto), lehto-

ri Kaija Tuominen (Turun yliopisto), pedagoginen sihteeri Ulla Puro (Työväen akatemia) ja toimistopäällikkö Arto Vainio (Markkinointi-instituutti).

Numeron kirjoittajia:

Chang, Briankle G., Department of Communications, Rutgers University, New Jersey, USA
Gronow, Pekka, YTL, Yleisradio, Helsinki
Härkönen, Ritva-Sini, kasvatustiet. lis., Helsinki
Karvonen, Erkki, YTK, tutkimusassistentti, Suomen Akatemia, Tampere
Kauppila, Katriina, YTK, toimittaja, Helsinki
Malmberg, Tarmo, YTT, HuK, Tampereen yliopisto
Puoskari, Ensio, tutkija, Tampereen yliopisto
Rautio, Paavo, YTK, toimittaja, Helsinki
Ridell, Seija, YTK, HuK, toimittaja, Helsinki
Vanhanen, Hannu, YTK, valokuvaaja, Tampereen yliopisto